

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. директора

ФТІНТ ім. Б. І. Веркіна

НАН України

чл.-кор. НАН України

О.В. Долбин

22 червня 2026 р.

ПОЛОЖЕННЯ

про Центр колективного користування науковим обладнанням «Центр колективного користування кріогенними рідинами ім. Л. В. Шубнікова»

1. Загальна частина

1.1. Положення про Центр колективного користування науковим обладнанням «Центр колективного користування кріогенними рідинами ім. Л. В. Шубнікова» (далі – Положення) визначає основні засади Центру колективного користування науковим обладнанням «Центр колективного користування кріогенними рідинами ім. Л. В. Шубнікова» (далі - Центр) щодо:

- створення, провадження та припинення діяльності Центру;
- передачі, придбання (в тому числі за договором лізингу), обміну наукового обладнання, інструментів, приладів, інвентаря (далі - обладнання) Центром;
- урегулювання фінансових та матеріально-технічних питань, пов'язаних з діяльністю Центру;
- надання Центром таких видів послуг:
 - надання доступу до послуг кріогенного обладнання центру для забезпечення проведення наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок (далі - дослідження і розробки);
 - проведення досліджень і розробок з використанням обладнання Центру;
- функціональних обов'язків керівника Центру.

1.2. У цьому Положенні терміни вживаються у значенні, наведеному у Цивільному кодексі України, Законах України «Про наукову і науково-технічну

діяльність», «Про вищу освіту».

1.3. Положення укладено з метою встановлення порядку створення, визначення мети діяльності Центру, завдань, функцій, порядку організації його роботи, визначення його структури, порядку взаємодії з іншими науковими установами і закладами вищої освіти та підрозділами Інституту, встановлення відповідних прав і відповідальності тощо.

1.4. Положення та інформація про Центр, основні технічні характеристики його обладнання і його можливості розміщуються на web-сторінці Центру на сайті Фізико-технічного інституту низьких температур ім. Б. І. Веркіна Національної академії наук України, сайтах НАН України та системи URIS тощо.

1.5. Центр створюється та діє відповідно до Цивільного та Бюджетного кодексів України, Законів України «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про вищу освіту», постанов та розпоряджень Національної академії наук України, наказів МОН України та інших нормативно-правових актів, що регулюють відносини в науковій і науково-технічній сферах, з урахуванням особливостей, передбачених цим Положенням.

1.6. У своїй діяльності Центр керується чинним законодавством України, нормативною базою, зокрема: постановою Кабінету Міністрів України від 21.06.2022 р. №703, розпорядженням Президії НАН України від 28.04.2004 №322, Статутом НАН України, нормативними та розпорядчими актами НАН України, Статутом Інституту, цим Положенням, наказами директора Інституту та іншими локальними актами Інституту. У тому числі, як у Положенні, так і у безпосередній діяльності враховуються вимоги Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» та Постанови Кабінету Міністрів України, якою затверджено «Перелік платних послуг, які можуть надаватися навчальними закладами, іншими установами та закладами системи освіти, що належать до державної та комунальної форми власності» (із змінами та доповненнями).

2. Утворення та організація діяльності Центру

2.1. Засновником Центру є Фізико-технічний інститут низьких температур

ім. Б. І. Веркіна Національної академії наук України (далі – Інститут).

2.2. Центр створюється наказом директора Інституту та діє при Технологічному відділі кріогенних рідин Інституту. Центр не є юридичною особою.

Повна назва українською мовою – Центр колективного користування науковим обладнанням «Центр колективного користування кріогенними рідинами ім. Л. В. Шубнікова».

Скорочена назва – Центр ім. Л. В. Шубнікова.

Повна назва англійською мовою – Center for the collective use of scientific equipment «L.V. Shubnikov center for the collective use of cryogenic liquids».

Скорочена назва англійською мовою – L. V. Shubnikov Center.

2.3. Метою створення Центру є надання доступу до послуг кріогенного наукового обладнання для проведення досліджень і розробок вітчизняними та іноземними вченими відповідно до умов, визначених у регламенті доступу до послуг даного обладнання.

2.4. Засновник Центру затверджує:

- Положення про Центр;
- Положення про структуру та організацію роботи Центру;
- Стратегію діяльності та розвитку Центру;
- Перелік наукового обладнання, що може використовуватися Центром під час виконання покладених на Центр завдань;
- Регламент доступу до послуг Центру;
- Графік роботи Центру.

2.5. Керівництво діяльністю Центру здійснює штатний працівник Інституту, на якого наказом директора Інституту покладається виконання функцій керівника Центру. З питань організації діяльності Центру такий працівник безпосередньо підпорядковується директору Інституту.

2.6. Керівник Центру:

- здійснює організаційне та функціональне керівництво його діяльністю, несе персональну відповідальність за організацію роботи Центру. Повноваження

керівника Центру щодо обладнання не змінюють установленого в Інституті порядку бухгалтерського обліку майна та персональної матеріальної відповідальності працівників;

- організовує діяльність Центру, в тому числі щодо взаємодії із суб'єктами надання послуг, вживає заходів до підвищення ефективності роботи Центру;

- контролює збереження, належний експлуатаційний стан та цільове використання обладнання Центру, організує процес його модернізації;

- опікується реалізацією Стратегії діяльності та розвитку Центру, зокрема заходами із забезпечення сталого функціонування Центру та підсилення його технологічної бази;

- опікується питаннями технічного обслуговування обладнання Центру, проведення регламентних та інших робіт на ньому, контролює дотримання графіків профілактичного обслуговування та своєчасність ремонтів;

- організує роботу зі складання графіка роботи Центру та надання його послуг, забезпечує дотримання Регламенту доступу до послуг Центру та рівний і прозорий доступ користувачів до послуг Центру;

- координує діяльність Центру із керівниками структурних підрозділів Інституту на балансі яких знаходиться обладнання;

- має право вносити засновнику Центру пропозиції щодо розвитку матеріально-технічної бази Центру, внесення змін до його структури та регламенту роботи;

- організовує та координує діяльність працівників, які залучені до забезпечення функціонування Центру, в цій сфері діяльності та контролює якість і своєчасність виконання покладених на них обов'язків з цього кола питань;

- затверджує форму журналу реєстрації заявок та контролює його ведення в електронному або паперовому вигляді;

- організовує інформаційне забезпечення роботи Центру, роботу із засобами масової інформації, визначає зміст та час проведення інформаційних заходів;

- сприяє створенню належних умов праці у Центрі;

- здійснює інші повноваження, передбачені законодавством та Положенням

про Центр.

Керівник Центру має право:

- вносити Засновнику Центру пропозиції щодо розвитку матеріально-технічної бази Центру, внесення змін до його структури, Положення про Центр та регламенту доступу до послуг Центру;
- розпоряджатися робочим часом обладнання Центру в межах затверджених графіків роботи, вносити корективи до річного графіка за нагальної потреби виконання пріоритетних досліджень;
- відмовляти у наданні послуг або призупиняти виконання заявок у випадках, коли заплановане дослідження або розробка заборонені законодавством, можуть призвести до виходу обладнання Центру з робочого стану, у разі порушення правил користування науковим обладнанням, вимог техніки безпеки чи невиконання інших вимог, передбачених Положенням про Центр;
- звертатися до Засновника Центру з питань забезпечення належних умов праці, виділення необхідних витратних матеріалів та коштів на технічне обслуговування і ремонт обладнання Центру;
- вносити пропозиції щодо оптимізації роботи Центру, залучення грантового фінансування, змін переліку платних послуг та кола учасників і замовників Центру;
- вносити пропозиції щодо кадрового забезпечення Центру, заохочення працівників, які залучені до забезпечення функціонування Центру;
- представляти Центр у відносинах зі структурними підрозділами Інституту, а за дорученням директора Інституту – з іншими установами та організаціями;
- одержувати від структурних підрозділів Інституту інформацію та документи, необхідні для виконання покладених на Центр завдань;
- брати участь у нарадах та засіданнях, на яких розглядаються питання діяльності Центру.

Керівник центру несе персональну відповідальність за:

- невиконання або неналежне виконання покладених на нього цим

Положенням обов'язків – у межах, визначених чинним законодавством України;

- організацію діяльності Центру, виконання Центром покладених на нього завдань та функцій;
- нецільове використання обладнання Центру;
- збереження та належний технічний стан обладнання Центру в межах наданих йому повноважень;
- розголошення конфіденційної інформації та даних, отриманих під час виконання досліджень і розробок на замовлення користувачів послуг Центру;
- достовірність звітності та інформації про діяльність Центру, що подається Засновнику, НАН України та іншим уповноваженим органам;
- завдання матеріальної шкоди – у межах, визначених чинним цивільним законодавством та законодавством України про працю.

2.7. До суб'єктів наукової та науково-технічної діяльності, яким можуть надаватися послуги Центру, належать наукові та науково-педагогічні працівники, студенти, магістри, аспіранти, ад'юнкти і докторанти, інші вчені та дослідники, а також наукові установи, заклади вищої освіти, медичні установи та інші юридичні особи незалежно від форми власності, що мають відповідні наукові підрозділи, наукові або медичні лабораторії, та громадські наукові організації тощо.

3. Основні завдання та функції

3.1. Завданнями Центру є:

- сприяння проведенню наукових досліджень і виконанню науково-технічних (експериментальних) розробок результати яких мають загальнодержавне значення та міжнародне визнання, реалізації найбільш важливих і актуальних для держави напрямів розвитку науки і техніки через забезпечення для них технологічної можливості досягнення температур нижче 77,4К;
- залучення студентів, магістрів, аспірантів та молодих вчених до виконання науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт;

- проведення спільних досліджень і розробок вітчизняними та іноземними науковими установами та закладами вищої освіти;
- сприяння міжнародному науково-технічному співробітництву.

3.2. Центр відповідно до покладених на нього завдань забезпечує:

- забезпечує надання послуг з використанням кріогенного обладнання Центру, результатом технологічного процесу якого може бути отримання кріогенних рідин, необхідних для проведення досліджень і розробок;
- надання в установленому порядку платних послуг Центру іншим користувачам;
- технічне обслуговування обладнання Центру, проведення регламентних та інших робіт на його обладнанні;
- інформаційну, технічну, консультаційну, методичну, організаційну підтримку та супроводження регламентних та інших робіт на обладнанні Центру;
- наявність графіка роботи Центру (у разі наявності заявок на отримання послуг Центру від зовнішніх замовників);
- наявність і дотримання регламенту доступу до послуг обладнання Центру та користування ними;
- дотримання правил етичної поведінки та академічної доброчесності учасниками Центру;
- дотримання принципу гендерної рівності та принципу забезпечення рівних прав та можливостей;
- захист інформації, авторських та інших майнових і немайнових прав замовників послуг Центру на отримані результати, якщо це передбачено умовами відповідних договорів про надання послуг Центром на замовлення суб'єктів наукової та науково-технічної діяльності, органів державної влади та органів місцевого самоврядування, інших установ і організацій незалежно від форми власності.

4. Матеріально-технічна база

4.1. Центр у своїй діяльності має право у встановленому порядку

використовувати матеріально-технічну базу структурних підрозділів Інституту.

4.2. Основу функціонування Центру складає наступне обладнання зі скраплення газів до криогенних температур, яке призначене для забезпечення процесу перетворення технічних газів з газоподібного стану в рідкий:

- Установка з виробництва скрапленого азоту: StirLIN-8 виробництва Stirling Cryogenics & Refrigeration BV, Нідерланди.
- Скраплювач газоподібного гелію в складі:
 - Скраплювач гелію Q1.1 – LHe-20 Helium Liquefier виробництва Quantum Technology Corp., Канада.
 - Очищувач гелію Q16.1-QPure-CH-15 QuantumPure™, виробництва Quantum Technology Corp., Канада.

4.3. У подальшій діяльності Центру нове обладнання, яке придбане або передане у тимчасове користування для потреб його функціонування, закріплюється за Центром наказом директора Інституту.

4.4. Фінансове та матеріально-технічне забезпечення діяльності Центру здійснюється за рахунок коштів Інституту за відповідними бюджетними програмами, коштів спеціального фонду, грантів, коштів за договорами та інших джерел, не заборонених законодавством.

4.5. Контроль за цільовим використанням майна Центру здійснюється заступником директора з наукової роботи Інституту. Облік, та збереження обладнання здійснюються відповідно до законодавства та локальних актів Інституту.

4.6. Обладнанню Центра (або складовій частині наукового обладнання Центра) в установленому порядку може бути надано статус наукового об'єкта, що становить національне надбання.

5. Учасники Центру та порядок надання доступу до послуг обладнання Центру для проведення досліджень і розробок

5.1. Учасниками Центру можуть бути наукові установи та заклади вищої освіти, які уклали договір про спільну діяльність без утворення юридичної особи

та без об'єднання вкладів (далі - договір про спільну діяльність) з метою оптимального використання наукового обладнання для проведення досліджень і розробок.

5.2. Замовниками послуг Центру можуть бути інші суб'єкти наукової та науково-технічної діяльності, які не є учасниками Центру та з якими укладено договір про надання такої послуги.

5.3. Учасники Центру укладають договір про спільну діяльність без утворення юридичної особи та без об'єднання вкладів.

5.4. Договір про спільну діяльність може містити відомості про склад Учасників, їх права та обов'язки, пріоритетні напрями діяльності, їх повноваження та порядок прийняття ними рішень, порядок фінансування витрат за таким договором, порядок прийняття нових учасників та виходу із складу учасників, порядок припинення дії договору. Договір про спільну діяльність встановлює види робіт та послуг і перелік обладнання Центру, яке використовуватимуть учасники, строк їх роботи у Центрі, та має містити орієнтовні (граничні) річні об'єми потреб Учасника в послугах Центру та кошторис покриття витрат собівартості технологічних послуг Центру відповідно до законодавства.

5.5. Умови договору про спільну діяльність, у тому числі координація спільних дій Учасників або ведення спільних справ, правовий статус виділеного для спільної діяльності майна, покриття витрат та збитків учасників, їх участь у результатах спільних дій та інші умови визначаються за домовленістю сторін, якщо інше не встановлено законодавством.

5.6. Учасники Центру у разі неналежного виконання своїх обов'язків, визначених Положенням про Центр, договором про спільну діяльність та вимогами законодавства, несуть відповідальність згідно із законом.

6. Порядок надання Центром послуг з проведення досліджень і розробок із використанням наукового обладнання замовнику послуги

6.1. Центр може надавати послуги з забезпечення проведення досліджень і

розробок з використанням наукового обладнання, яке перебуває в його розпорядженні, замовнику послуги Центру.

6.2. Послуги Центру зовнішнім замовникам надаються на платній основі відповідно до договору про проведення досліджень і розробок з використанням обладнання Центру. Вартість послуг з проведення досліджень і розробок з використанням наукового обладнання визначається засновником Центру.

6.3. Переважне право на користування послугами Центру надається учасникам Центру або замовникам послуг з проведення досліджень і розробок, які здійснюються на замовлення держави в межах пріоритетних напрямів науково-технічного та інноваційного розвитку.

6.4. Центр має право відмовляти у наданні послуг у разі, коли заплановане дослідження або розробка заборонені законодавством або можуть призвести до виходу обладнання Центру із робочого стану, порушення правил користування науковим обладнанням або невиконання інших вимог, передбачених Положенням про Центр.

7. Фінансування, звітування та припинення діяльності Центру

7.1. Фінансове забезпечення діяльності Центру здійснюється за рахунок коштів Інституту за відповідними бюджетними програмами, коштів спеціального фонду, грантів, коштів за договорами та інших джерел, не заборонених законодавством.

7.2. Центр звітує про свою діяльність перед його Засновником у порядку, встановленому Засновником, але не менше одного разу на рік.

7.3. У разі незадовільної роботи Центру його Засновник відповідно до Положення про Центр може порушити питання про зміну керівника Центру або про припинення діяльності Центру. Рішення про зміну керівника Центру або припинення Центру оприлюднюється на офіційному веб-сайті Засновника Центру протягом п'яти робочих днів з дня його прийняття.

7.4. Припинення діяльності Центру здійснюється відповідно до законодавства та затвердженого його засновником Положення про Центр.

8. Прикінцеві положення

8.1. Положення про Центр розглядається та ухвалюється Вченою радою Інституту та затверджується його директором.

8.2. Зміни та/або доповнення до цього Положення вносяться у порядку, встановленому для його прийняття.

8.3. Центр реорганізується або ліквідується наказом директора Інституту за рішенням Вченої ради Інституту.

Положення розглянуто та ухвалено на засіданні Вченої Ради Фізико-технічного інституту низьких температур ім. Б. І. Веркіна Національної академії наук України 13.05.2026 р. (протокол № 4).